

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Sacrorvm Ritvvm Et Caeremoniarvm

Vinitor, Gerlacus

Coloniae Agrippinae, 1656

Caput I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9459

DE SANCTISSIMO MISSÆ SACRI-
FICIO.

MAXIMILIANVS HENRICVS DEL
& Apostolica sedis gratia electus & Confirma-
tus sanctæ Coloniensis Ecclesiæ Archiepiscopus,
Sacri Romani Imperii Princeps Elector, & per
Italiam Archicancellarius: eiusdem Apostolica
sedis Legatus natus: Episcopus & Princeps Hil-
desiensis, & Leodiensis: Administrator Berchtes-
gadensis: Vtriusque Bavaria, nec non superioris
Palatinatus, VVestphalia, Angaria, & Bullonii
Dux: Comes Palatinus Rheni, Landtgravius
Leuchtenbergensis, Marchio Franchimonten-
sis, &c. Venerabili Clero, & universis ac singulis
Christi-fidelibus Civitatis & Archidiœcesis
Nostræ Coloniensis salutem in Do-
mino sempiternam.

C A P U T, I.

*De cura Ar-
chiepiscopi
circa sacra
tractantes.*

§. I. **I**Nter gravissimas Archiepiscopalis No-
stri muneris curas, quò impensius ex-
optamus eos, qui in sortem Domini vo-
cati, Christi militiæ dederunt nomen,
spiritualem Ecclesiæ Hierarchiam non pertur-
bare, eò quorundam impietatem majori indig-
natione detestamur, ac sacrilegam temerita-
tem execramur, qui sacris Canonibus, sum-
morum

morum Pontificum & Nostrorum decessorum Archiepiscoporum Coloniensium Decretis conculcatis, Ordines sacros contra jus & fas suscipiunt; & dum in Ecclesiasticorum Ministrorum cœtum per scelus irreplerunt, Dei cultui, animarum saluti, & ijs omnibus, quæ ad tranquillam & uniusmodi Christianæ Reipublicæ gubernationem pertinent, plurimum obesse deprehenduntur.

§. 2. Comprimis autem, gravi animi Nostri molestia comperimus, quod complures suæ salutis immemores, Dei que timore postposito, ad Ordines sacros non legitimè contendant, partim quod ante præscriptam ætatem, vel extra tempora ad id à jure statuta, & quidem diebus nec Dominicis, nec fori Festis, vel absque dimissorijs Antistitis sui Diœcesani literis, ab Episcopo alieno, sine dispensatione Apostolica, sese curaverint Ordinandos, partim etiam specie tituli, seu Beneficij Ecclesiastici, seu Patrimonij ficti vel fiduciarij, aut etiam falsi contra sanctiones Canonicas, cum maximo bonorum omnium offendiculo, & status Clericalis opprobrio Ordines impetraverint; imò cum sic dolo, vitioque Ordinati, à suorum Ordinum usu & exercitio ipso jure essent suspensi, atque ejusmodi suspensionis vinculo constricti, in ijsdem Ordinibus ministrando, pœnam irregularitatis, quâ non nisi Summi Pontificis auctoritate liberari queunt, incurrissent, præter alias pœnas, quas talibus generaliter jura decernunt; nihilominus ejusmodi censura irregularitatis affecti, suam patriam, in qua facilius horum noticia potuisset haberi, fugiant, & in Civitate & Archidiœcesi Nostra Coloniensi Sacrificent, divinis fungantur officijs, & Ecclesiastica proximis administrare Sacramenta non vereantur.

*De illicitè
ad ordines
provocantibus.*

et. vel.

c. vel non est compos. c. dilectus, c. sane, c. de eo c. cum quidam c. literas c. consultationi, de temp. ordinat. Con- c. l. Trid. Sess. 7. de reform. cap. 11. Sess. 14. de reform. cap. 2. & 3. & Sess. 23. de reform. cap. 3. 8. & 10. Pij 2. Papa con- stit. 7. Bullarij tom. 1. Urbani 8. Papa constit. 33. Bullarij tom. 4. contra malè ordinantes & malè ordinator.

*vel presu-
mentibus sa-
crificare sine
Ordinatione.*

§. 3. Detestabilis tamen maximè eorum im-
pia videtur temeritas, qui Catholicam verita-
tem, qua tam ex divina institutione & Aposto-
lica traditione, quàm sanctæ Mâtris Ecclesiæ
sanctione soli Sacerdoti ritè consecrato pote-
stas fit *pro vivis & defunctis Sacrificium offeren-
di*: sacrilego factò oppugnant, dum sacro Pres-
byteratus Ordine minimè initiati sacrum au-
dent celebrare, nec solum idololatriam exte-
riorem, per externa & aspectabilia Religionis
signa committunt ipsi, sed etiam Christi fide-
lès, qui eos Ordinatos esse credunt, vereque
Sacramentum Eucharistiæ conficere, subeunt
ejusdem periculum, dum panem & vinum, uti
verum Christi Domini nostri Corpus & San-
guinem adorant.

Lucæ cap. 22 vers. 19. Concil. Nicænum I. can. 14. Con- c. l. Lateranense sub Innocentio 3. ut refertur in c. firmiter de sum. Trinit. Concil. Trid. Sess. 22. de Sacrif. Missæ cap. 1. & can. 2. & Sess. 23. de Sacram. ordin. cap. 1. & 4. & can. 6. c. 1. & 2. de Cler. non ordin. ministr. Clement. 8. Papa constit. 18. Bullar. tom. 3. Urbani 3. constit. 79. Bulla- rij tom. 4.

Exumpena

§. 4. Ea propter fel. mem. Clementis VIII. & Urbani VIII. summorum Pontificum con-
stitutionibus desuper editis inhærentes sta-
tuimus, ut quicumque sive laicus, sive Cleri-
cus secularis, aut cujusvis Ordinis, instituti,
societatis, aut Congregationis Regularis, li-
cet immunitatis privilegio videatur ab Ordini-
narij Diocesani jurisdictione eximi, si tamen
divinæ

divinæ hujus legis violatæ, ut atrocissimi sceleris reus compertus fuerit, tanquam Ecclesiæ misericordia indignus à foro Ecclesiastico abijciatur, & sacrorum Ordinum, si quos habet, gradu depulsus, Curia civili tradatur, Iudicum secularium sententia debitæ pœnis puniendus: quin nec hujusmodi reo privilegium ætatis minoris viginti quinque annis, dummodò vigesimum ætatis annum compleverit, valeat aut debeat Suffragari, quò minus decretis à præfatis Pontificibus Maximis pœnis subijciatur.

§. 5. Nos innumeris, quæ ex hac facinorosa sanctissimi Missæ sacrificij celebratione, potissimum autem ex minùs Canonica Clericorum Ordinatione proveniunt, malis, quantum in Domino possumus, maturè occurrere cupientes, quæcunque sacrum Oecumenicum Concilium Tridentinum, summi Pontifices & Nostri decessores Archiepiscopi Colonienses, de extraneo, vago, ignoto, seu peregrino Clerico seu Sacerdotè à sacris administrationibus arcendo, ritè & rectè sanciverunt, ea firmiter observari mandantes, omnibus iterùm modis interdiximus videlicet, ne quis extraneus, vagus, ignotus, vel peregrinus, imò nec quisquam ratione seu originis, seu domicilij, seu beneficij Archidicæsanus Noster ab alieno Episcopo ordinatus Sacerdos, etiam Regularis quomodocunque exemptus, in ulla Civitatis vel Archidicæsis Nostræ Ecclesia sive seculari, sive Regulari, ad celebrandam Missam, Sacramenta ministranda, aut etiam Prædicandum Verbum Dei, aliàsve sacras functiones admittatur, nisi exhibito priùs Episcopi sui à quo consecratus est,

38 *Decreta & Statuta Maximiliani Henrici*
testimonio, vel superioris sui commendatitij
literis.

*Concil. Trident. Sess. 14. de reform. cap. 3. & Sess. 22. in decreto de observ. & cust. in Celebratione Missæ & Sess. 23. de reform. cap. 16. in fin. statuta VVichboldi Archie. Colon. cap. 3 pag. 51 Henrici Archiep. Colon. cap. 10 pag. 63. Philippi Archiepiscopi Colon. pag. 283. Concil. Province. Colon. sub Hermanno 5. part. 1. cap. 31. pag. 347. Statuta Adolphi 3. Archiepiscopi Colon. pag. 462. col. 5. post hæc. Synod. Colon. sub Ernesto Archiepiscopo anno 1398. celebra-
tatis. 4.*

*Sacerdotes,
qui diu à
Diœcesi ab-
suerint Or-
dinarij sui
commendas-
titias adse-
rant.*

§. 6. Quod si à propria Diœcesi diu absens in aliena commoratus fuerit, commendatitias etiam Ordinarij Diœcesani illius loci literas adferat, quibus de Ordinatione sua legitima accepta, vitæ, morumque integritate, honesta conversatione, eruditione, ac titulo suæ Ordinationis, nec non celebrandi Sacrum licentiâ fidem faciat; doceatque nullo excommunicationis, irregularitatis, aliove Canonico impedimento se ab executione Ordinis prohiberi.

*Cautela ad-
versus obrep-
sivas literas
Sacerdotum*

§. 7. Et ne aliquando Suppositæ pro Ordinis functione literæ obtrudantur, omnium ac singularum Civitatis & Archidiœcesis Nostræ Colonienfis Ecclesiarum Prælati, Superioribus, Pastoribus, Vice-Pastoribus, Presbyteris, Sacristis, Aedituis, Custodibus, aliisque Ecclesiæ Ministris quibuscunque præcipimus, ut deinceps nullum alterius Diœcesis, vel etiam Nostræ Archidiœcesis ab alieno Episcopo Ordinatum Sacerdotem ad sacrosanctum Missæ officium celebrandum, Sacramenta ministranda, vel etiam Concionandum in suis Ecclesijs admittant, aut in Sacellam, Chorisoecium, vel Cantorem recipiant, nisi prius ipsis scripto constiterit, quod hujusmodi testimonia & literæ commendatitiæ à No-
bis

bis vel Nostro in spiritualibus Vicario Generali visæ fuerint & examinata, quodque lator earum in his, quæ ad vitam, mores, doctrinam, nec non ad Ritus & Cæremonias sacrificij Missæ pertinent, diligenter examinatus, & à Nobis vel Vicario Nostro antedicto ad Missarum celebrationem, aut Sacramentorum administrationem, vel Concionem habendam fuerit approbatus & admissus.

Peregrinus seu extraneus Sacerdos in Ordine suscepto, publicè Ministrare, vel rem Divinam facere volens non debet ab Episcopo loci admitti, priusquam de Canonica sua ordinatione per commendatitias (qua communiter, distinguuntur à dimissorijs in eo, quod hæc contineant commissionem ordinandi illa autem probent Ordinem susceptum, ut in eo celebrare alibi liceat) vel per testes docuerit. c. 3. de Cler. peregr. mò ex valde longinqua regione, Clerici in cogniti probare Ordines suos debent per literas quinque Episcoporum Sigillis munitas c. 1. de cler. peregr. nihil faciente iuramento c. 2. tit. de Cler. peregr. Inferiores autem Episcopo non possunt Clericum alienum seu extraneum in suas Ecclesias recipere aut in eis instituere absque Episcopi loci licentia c. ult. de Cler. peregr. ratio est, ne vel non ordinati admittantur, vel per saltum Ordinari aut indigni. Ita DD. locis supra citatis.

§. 8. Itaque Decani omnes tam Collegiatarum Ecclesiarum Civitatis & Archidiœcesis Nostræ, quàm Rurales advigilent, qui suis in Ecclesijs, vel sub sui Decanatus districtu degant Pastores ac Vice-Pastores, & hi, quos in suis Parochijs, seu Ecclesijs Sacellanos, Vicarios, Sacerdotes, Clericosvè habeant; ab horum singulis, Decani quidem à sibi subiectis, Pastores & Vice-Pastores à suæ Ecclesiæ Clericis, previâ harum promulgatione, prædicta in scriptis documenta exigant, & hac semel vice ad Nos, vel antè dictum Nostrum Vicarium referant, vel fideliter referri faciant, intra

De examine Generali Ministrorū Sacrorum semel per Archidiœcesin faciendū.

prox

imos tres Menses à die notitiæ huius Noſtri mandati habitæ numerandos; ut de legitimo eorum, qui modò in Civitate & Archidiœceſi Noſtra verſantur, & in Ordinibus ſacris miniſtrant, in eccleſiam introitu, ſcientia, vita, & moribus Nobis conſtet, atque ab his, qui deinceps admittendi erunt, ſeu conſtanter in loco aliquo Archiepiſcopali Noſtræ iuriſdictioni in ſpiritualibus ſubjecto commoraturi, ſeu ut peregrini in itinere futuri, hæc Noſtra conſtitutio accuratè obſervetur: ita ut nullus, niſi exhibitis ſuprà commemoratis teſtimonijs, ad ullum cuiuſvis eccleſiæ, Civitatis & Archidiœceſis Noſtræ Miniſterium ſub gravi pœna arbitrio Noſtro inſtigenda admittatur: ſic enim lapis ab ovili Dominico abactis eccleſiæ Hierarchia inviolatè conſervabitur.

C A P U T II.

De facinorosis Sacerdotibus.

CVM Episcopi etiam ex ſanctiõne Concilij Tridentini curare debeant, ne quis publicè criminofus Sacerdos, aut ſacro Altari miniſtrare, aut ſacris intereſſe permittatur; injungimus omnibus Eccleſiarum Prælatiſ, Superioribus, Ruralibus Decaniſ, & alijs univerſis animarum curam habentibus, Regularibus ac ſecularibus, ut Archiepiſcopali auctoritate Noſtra publicos Concubinarios, Uſurarios, Simoniacos, alioſque palam excommunicatos, criminofos Presbyteros ab Altariſ miniſterio removeant, alioqui tam illi qui mortaliſ peccati publici rei celebrant, quam qui in hoc connivent, ſeverè à Nobis punientur.

Concil. Trid. Seſſ. 22. in Decreto de obſerv. & evit. in celebratione Miſſæ infra hoc tit. Cap. 4. §. 3.